

Народився 16 жовтня 1909 р. в м. Оріхові Запорізької області в родині лікаря. У 1925 р. закінчив Бердянську профтехшколу та продовжив навчання на відділенні будівництва залізниць Катеринославського політехнікуму шляхів сполучення, після третього курсу якого вступив до гірничого інституту (нині Національний гірничий університет), де впродовж 1927–1931 рр. навчався на маркшейдерському факультеті.

Наукову кар'єру В. А. Лазарян розпочав у Дніпропетровському інституті інженерів залізничного транспорту, куди його в 1930 р. запросили викладачем на кафедру теоретичної та будівельної механіки. Суміщав роботу асистента з навчанням у аспірантурі в академіка О. М. Динника; в 1932 р. захистив кандидатську дисертацію.

У 1934 р. Всеволод Арутюнович очолив кафедру теоретичної і будівельної механіки й до 1968 р. був її незмінним завідувачем. Упродовж 1934–1937 рр. виконав низку робіт у галузі прикладної теорії пружності. Невдовзі, в 1940 р., захистив докторську дисертацію «До питання про динамічні зусилля в упряжних приладах поїзда», яка, розвиваючи тематику класичних робіт видатного вченого М. Е. Жуковського, стала основою для подальших досліджень як самого В. А. Лазаряна, так і його численних учнів. У 1941 р. В. А. Лазаряну було присвоєно вчене звання професора. У квітні того ж року його призначено начальником Дніпропетровського інституту інженерів залізничного транспорту, яким керував до 1958 р.

Але навчальні та наукові плани колективу ДІПТу були перервані війною, на початку якої інститут був евакуйований до Сибіру, де під керівництвом В. А. Лазаряна не лише продовжив роботу з підготовки кваліфікованих кадрів для залізничного транспорту, але й в умовах воєнного часу виконав великий обсяг оборонних робіт для країни. Це — особливий період в історії ДІПТу і в житті Всеволода Арутюновича. Тільки завдяки його наполегливості й організаторському таланту ДІПТ зберіг статус самостійного вищого навчального закладу.

Після реевакуації ДІПТу до Дніпропетровська в 1944 р. В. А. Лазарян багато та плідно займався справою відновлення інституту, розвитком його факультетів, кафедр і лабораторій. У післявоєнний період вів значну наукову, педагогічну й науково-організаційну роботу.

Всеволод Арутюнович задовго до значного поширення обчислювальної техніки в країні звернув увагу на необхідність використання обчислювальних машин у наукових дослідженнях і в навчальній роботі. Він створив у ДІПТі першу в Дніпропетровську лабораторію аналогових обчислювальних машин, а потім і лабораторію цифрових обчислювальних машин, на базі якої був створений обчислювальний центр ДІПТу.

У 1958 р. за активної участі В. А. Лазаряна в ДІПТі створено Галузеву науково-дослідну лабораторію динаміки та міцності рухомого складу Міністерства шляхів сполучення СРСР. Того ж року він залишив пост ректора ДІПТу та розпочав роботу з формування нового наукового центру, керуючи відділом міцності й відділом динаміки й міцності гірничих машин Інституту механіки АН УРСР у Дніпропетровську. Водночас Всеволод Арутюнович продовжував очолювати кафед-

ЛАЗАРЯН Всеволод Арутюнович

Очоловав ДІПТ
у 1941–1958 рр.

Доктор технічних наук, професор,
академік АН УРСР

ру будівельної механіки ДІПТу. У 1967 р. В. А. Лазарян був обраний членом-кореспондентом Академії наук УРСР. Йому доручено створення Дніпропетровського відділення Інституту механіки АН УРСР. Упродовж 1968–1978 рр. відділення виросло у велику наукову установу Академії наук УРСР (нині Інститут технічної механіки АН України). У 1969 р. В. А. Лазаряну присвоєно почесне звання Заслуженого діяча науки УРСР. З 1972 р. — академік АН УРСР. У 1971 р. йому присуджена Державна премія УРСР, а у 1978 р. — Премія імені О. М. Динника.

В. А. Лазарян був членом бюро Відділення математики, механіки й кібернетики АН УРСР, Вищої атестаційної комісії, комісії АН СРСР з розвитку єдиної транспортної системи країни, науково-технічної ради Міністерства шляхів сполучення СРСР, входив до складу декількох учених рад із присудження наукових ступенів, редакційних колегій і редакційних рад журналу «Прикладна механіка» та республіканських наукових збірників. Підготував близько 20 докторів і понад 100 кандидатів наук.

Плідна наукова й педагогічна діяльність В. А. Лазаряна була відзначена низкою урядових нагород: трьома орденами Трудового Червоного Прапора (1945, 1948, 1953), орденом Леніна (1961), орденом «Знак Пошани» (1976).

В. А. Лазарян пішов із життя 24 грудня 1978 р. Похований у Дніпропетровську. На визнання заслуг видатного вченого та педагога розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.02.2002 № 576-р Дніпропетровському національному університету залізничного транспорту присвоєно ім'я академіка В. Лазаряна.